

Meteorok

az MMTÉH rovata

megfigyelések '86 április – június

Észlelők	vizu.	tel.	foto	mikro
Árkosi Zoltán (Oroszlány)	1,9/4			
Balázs József (Budapest)		2,0/3		
Bardács László (Győr)	3,0/12			
Bíró Levente (Nagyszalonta, RO)	2,0/3			20,2/1381
Csabai László (Békéscsaba)	4,4/13			
Csiszár Tibor és Tiborné (Pécs)	-/1	0,7/2		
Decsi László (Bóly)	1,8/3	2,0/0		
Dinnyés István (Sülysáp)	2,0/5			
Döményné Ságodi Ibolya (Kalocsa)	1,0/2			
Fodor Antal (Sülysáp)	2,0/1			
Forgács József (Oroszlány)	4,9/25			
Glász Gábor (Környe)	12,8/49			
Guth Gábor (Bóly)	1,6/3	2,0/1		
Halmi Gábor (Pécs)	2,2/4			
Kelemen Attila (Mende)	2,0/1			
Kász Katalin (Bóly)	1,2/3			
Kász László (Bóly)	2,2/4	2,0/1		
Kristyák Viktor (Oroszlány)	3,0/0			
Litter János (Mende)	2,0/3			
Morvai Ferenc (Bóly)	1,2/3	2,0/0		
Morvai Krisztián (Bóly)	1,2/3	2,0/0		
Patak Ákos (Pécs)		1,5/3		
Posztobányi Kálmán (Sz.battyán)	4,0/17			
Ritzl Ferenc (Baja)		-/1		
Sajtz András (Ujfalu, RO)	12,1/51			
Szabó Dávid (Székesfehérvár)	1,3/6			
Szabó Sándor (Bóly)	3,0/4			
Szauer Ágoston (Pápa)			2,0/0	
Sziffer András (Győr)	3,0/28			
Tepliczky István (Tata)	4,0/15			
Világi István (Győr)	3,0/20			
Virágos Péter (Győr)	3,0/24			

A felsoroltakon kívül két tűzgömbészlelést küldött be Dankó Csaba (Debrecen) és Aszódi Zoltán (Vásárosnamény).

Összesen 34 megfigyelő küldte be észleléseit április-júniusban.

Vizuálisan összesen 85,8 óra alatt 311 meteort, teleszkopikusan 14,2 óra alatt 11 meteort jegyeztek fel észlelőink.

Az eredmények összesítésével később jelentkezünk.

Változások a meteor-adatbeküldésben

Tájékoztatjuk meteormegfigyelőinket, hogy az észlelések adatgyűjtője megváltozott. Horváth Ferenc más irányú elfoglaltságai következtében a megfigyelések gyűjtését és rendszerezését átadja. Az észleléseket a továbbiakban a következő címre kérjük küldeni:

TEPLICZKY ISTVÁN

Tata, Baji út 42.
2890

Horváth Ferenc 1983 októbere óta végezte adatgyűjtői munkáját. Az utóbbi időben más, amatőr csillagászzal is kapcsolatos elfoglaltságai akadályozták határidőhöz erősen kötött feladatának ellátásában, így szerencsésebbnek bizonyult a fenti döntés a meteorészlelőkkel való élőbb kapcsolattartás érdekében. Az említett elfoglaltságok közül a legfontosabb azon természetkutató bázis létrehozásában tett fáradozásai, amellyel "Rák-tanya" néven már eddig is sok helyen találkozhatunk.

A meteorészleléshez szükséges minden segédanyag (különböző észlelőlapok, útmutató, továbbá meteorészlelő térképsorozat 18 Ft-os áron) szintén Tepliczky István címén kérhető postaköltségek küldése ellenében.

A Perseida-adatok beküldéséről...

Kérjük észlelőinket, hogy augusztusi meteormegfigyeléseiket mielőbb adják postára. A tapasztalatok szerint a sok meteoradat kidolgozása és beküldése minden évben elhúzódik (a múlt évben pl. november közepére állt össze a teljes anyag), ami késlelteti a gyors feldolgozást és adatközlést. Ehhez a munkához a tárgyi feltételek (számítógépes feldolgozó programok) már rendelkezésre állnak, így kizárólag a beérkező adatokon múlik a "publikálási sebesség".

A tapasztalatok szerint az idei Perseida-maximum a vártnál kisebb, gyengébb volt, bár néhol rekordmennyiségű meteort regisztráltak (aug. 12/13-án Szentgyörgyhegyen egy 8 fős csapat 5,5 óra alatt 615 meteort jegyzett). Hiányoztak a múlt évben megszokott fényes meteorok, tűzgömbök. A maximum éjszakáján egy gyenge hidegfront vonult át az ország felett, néhol zivatarral, az ország nyugati részén jó légköri feltételeket hozva, keleten azonban nemigen kedvezett az átlátszóság.

Távolság — (meteorsebesség —) becslés az égbolton

Nemcsak kezdő, de a tapasztalt meteorészlelőknek is gondot jelent a meteor sebességének becslése. Az 1985 elején az időtartambecslés helyett bevezetett "sebesség" fogalom tulajdonképpen kétféle jellemző meghatározását hordozza magában, a láthatóság időtartamát és az ezalatt megtett úthosszat.

Az utóbbi becsléséhez könnyű segédeszköz a mindig látható Nagyöcöl, amelyben a csillagok távolsága az ábránk szerint alakul.

A meteor látszó sebességének becsléséhez a vizuális meteorészlelésben jelenleg az alábbi fokozatokat használjuk:

1 - igen lassú:	kisebb, mint $5^{\circ}/\text{sec}$
2 - lassú:	$5^{\circ}/\text{sec}$ és $10^{\circ}/\text{sec}$ között
3 - közepes:	$10^{\circ}/\text{sec}$ és $15^{\circ}/\text{sec}$ között
4 - gyors:	$15^{\circ}/\text{sec}$ és $25^{\circ}/\text{sec}$ között
5 - igen gyors:	nagyobb $25^{\circ}/\text{sec}$ -nál

Másfél év megfigyelési tapasztalata után megállapíthatjuk, hogy az ilyen fajta sebességbecslés bevezetése nem volt túl sze-

rencsés. Az ötlet a csehszlovák vizuális észlelési módszerből származik. A látszó sebesség erősen függ a meteor radiánstávolságától, így információértéke korlátozott. Sokan egyénileg kialakított tapasztalatból becsülnék, továbbá így a kapott összkép a statisztika törvényszerűségein kívül nem sok jellegzetességet árul el (lásd Meteor 1986/6.szám).

Várható tehát észlelési módszerünk e szempontból történő felülvizsgálata. (Az október elején Belgiumban megrendezésre kerülő európai meteorészlelő találkozón várhatóan észlelési módszer egyeztetési kérdések is előkerülnek.) Ettől függetlenül azonban bármikor hasznos lehet a Göncöl távolságviszonyainak ismerete.

